

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศรัทธาความเชื่อใจ ถ้ามีศรัทธา เห็นไหม ศาสนาเจริญเจริญในหัวใจของสัตว์โลก ถ้าเรามี ศาสนา ความเจริญของใจเรา ใจเรามันเป็นใจโดยธรรมชาติของมัน พระพุทธเจ้าสอนไว้ เห็นไหม ไม่ให้เชื่อในกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อต่างๆ ไม่ให้เชื่อแม้คำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ให้เชื่อ ให้เรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่ให้เชื่อก่อน แล้วเราประพฤติปฏิบัติ แล้วพอประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ประสพการณ์ตรงของเราละ เราเชื่อสิ่งนั้น

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าศาสนาจะเจริญในหัวใจของสัตว์โลก เห็นไหม เจริญในหัวใจของเรา จะฝนตกแดดออก จะมีอุปสรรคขนาดไหน เราก็ก้าวหาความดีของเรา เพราะเราเชื่อว่าเราอบอุ่น ใจใจ

ใจอบอุ่นนะ ใจมีที่พึ่ง ใจไม่ว่าเหว ถ้าใจของคนเราว่าเหว เห็นไหม มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ใน ที่รีนรีงขนาดไหน มันก็ว่าเหวของมันในหัวใจ หัวใจนี้มันเรื่องของใจ มันอยู่ในหัวใจของเรา ไม่มี ใครสามารถเข้าไปเพื่อจะตบแต่งมันได้ ถ้ามันมีความเจริญของใจ เห็นไหม ศาสนามันเจริญในใจ มันดึงให้ใจนี้มีความศรัทธา ศรัทธาความเชื่อของใจอันนี้มันมีเครื่องที่ว่ามันอบอุ่นใจตรงนี้ใจ

ใจอบอุ่น ใจมีความสุขของใจ ใจมีที่พึ่งของใจ เห็นไหม ใจมีที่พึ่ง ใจมีที่เกาะเกี่ยว ใจมี เครื่องครองไป นี่มันมีเป็นแขกจรมา แขกจรมาของใจ นี่ความเจริญของใจ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ แล้วใจมันเจริญขึ้นมา ศาสนามันเจริญ เจริญในใจของสัตว์โลก

ศาสนาจะเสื่อม เสื่อมที่ไหนเป็นเรื่องของเขา เสื่อมในโลกของเขาไป เขาไม่สนใจเรื่องของ ศาสนา เห็นไหม เขามีแต่ความรีนรีงในโลกของเขา เขาคิดพูดออกมาได้ล่ะว่าเขามีความสุขของ เขา ความสุขของเขาที่เขาพูดออกมามีความสุขของเขา เพราะว่าเขามีความสมความปรารถนา เขานึกสิ่งใด เขาพยายามแสวงหาสมความปรารถนาของเขา

คนเรานี้มันมีบุญกุศลมานะ ถ้าเราสร้างคุณงามความดี สร้างกรรมทำคุณงามความดีมา มันจะสมความปรารถนา ถ้าไม่สร้างคุณงามความดีของเรา มาไม่มีกรรมดีมา กรรมดีทำให้เกิดเป็นมนุษย์ เห็นใหม่ มนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัตินี้เกิดยากมากนะ แล้วคนเราเวลามีความทุกข์ขึ้นมา มันจะทำลายตัวมันเอง ทำลายตัวมันเองเพื่ออะไร?

โลกนี้มีเพราะมีเรา เพราะมีเราทำลายเราขึ้นไป จะทำลายเราแล้วมันจะจบสิ้นไหม? ไม่จบสิ้นหรอก ทำลายเราแล้วมันทำลายแต่เรื่องของร่างกาย แต่หัวใจทำลายได้ไหม? หัวใจความนึกความคิดทำลายไม่ได้ ถ้าเราทำลายความคิดความนึกของหัวใจได้ เวลามันทุกข์มันโศกขึ้นมา เราไม่ต้องการสิ่งนั้น เราต้องพลัดพราก ให้มันหลุดออกไปจากใจของเราได้สิ มันทำไมหลุดไปไม่ได้ เห็นไหม มันแนบไปกับใจ

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำลายว่าโลกนี้มีเพราะมีเรา โลกนี้มีเพราะมีหัวใจต่างหาก หัวใจนี้ไปปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา หัวใจไปเป็นโอปปาติกะ เห็นไหม ไปเกิดในสัตว์โลก ไปเกิดเป็นสัตว์ต่างๆ นี่พวกนี้พาขับเคลื่อนให้โลกนี้หมุนเวียนไป ความหมุนเวียนไปของใจ ใจมันทำให้เกิดต่างๆ เกิดในที่ต่างๆ ไม่มีความที่สิ้นสุดได้

คนเราเวลาตาย เราไปส่งกันที่เชิงตะกอน ส่งกันแต่เรื่องของร่างกาย แต่ไม่มีใครส่งถึงหัวใจได้ ยกเว้นไว้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานธรรมไว้ ถ้าเราก้าวเดินตามธรรม เห็นไหม ธรรมนี้ส่งใจของเราให้ถึงที่สุดได้

โลกนี้มีเพราะมีหัวใจ โลกนี้มีอยู่จะเก้อๆ เจินๆ เพราะใจดวงนี้ทำเรื่องของความติดข้องของใจจนหมดสิ้นออกไปจากใจ ใจไม่เกาะเกี่ยวไปในโลกนี้ โลกนี้มีอยู่โดยเก้อๆ เจินๆ ของเขาเขาเก้อๆ เจินๆ มันเสวยอารมณ์ก่อน เห็นไหม เสวยอารมณ์ เสวยความรู้สึกของตัวเอง แล้วถึงเที่ยวเกาะเกี่ยวไปในสัตว์โลกเขา เกาะเกี่ยวไปในวิญญูณต่างๆ

โลกนี้มีเพราะมีหัวใจดวงนี้ ไม่ใช่โลกนี้มีเพราะมีเรา นั่นนะโลกนี้มีเพราะมีเรา นี่ศาสนา มันเสื่อมเสื่อมเพราะอะไร เพราะมันทำลายโอกาสของตัวเอง ทำลายเราทั้งหมดนะ ทำลายให้เราไม่มีโอกาสได้สร้างคุณงามความดี ทุกข์ยากขนาดไหนมันมีความทุกข์ยาก มันทุกข์ยากมันอยู่ชั่วคราว แล้วมันก็ต้องเป็นอนัตตาไป มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไปโดยชั่วคราว

ถ้าเราทนกับสิ่งนี้ได้ เราจะประสบความสำเร็จของเรา เราประสบความสำเร็จถ้าสิ่งนี้มันเคลื่อนไปแล้ว สิ่งที่เคลื่อนไป มันขวางหน้าไม่ได้ ความสุขเป็นสิ่งที่ปรารถนา เวลาเราสุขของเรา เราอยากจะปรารถนาของเรา เราพยายามดิ้นของเราไว้ จะดิ้นไว้ขนาดไหนมันก็เหมือนกัน ทุกข์นี้มัน เป็นอนัตตา ความสุขก็เป็นอนัตตา

ความสุข เห็นใหม่ ไม่คงที่ เพราะมันเป็นอนามิส สิ่งที่เป็นอนามิสเราต้องแสวงหา ศรัทธา ความเชื่อของเรา เราแสวงหาได้ขนาดนี้ พยายามสร้างสมขึ้นมา สร้างสมขึ้นมาจนมันมีความเชื่อมั่นของเรา เห็นใหม่ มีศรัทธาความเชื่อของเรา ศรัทธาขึ้นมา นั่นนะสิ่งที่สุขที่ไม่เกิดด้วยอนามิส เห็นใหม่ มีหัวใจนี้ความสุขหาได้ด้วยใจ

“ความสุขในโลกนี้เท่ากับใจสงบไม่มี”

หัวใจสงบนี้มีความสุขที่สุดในโลก โลกนี้มีความสุขขนาดไหนของเขา เขาแสวงหาขนาดไหนมันเป็นอนามิสทั้งหมด มันเพราะมีสิ่งนั้นสมความปรารถนาของมัน มันถึงมีความพอใจ ความพอใจของใจนั้นมันมีความสุขของมัน สุขเพราะมันพอใจสิ่งที่มันไปแสวงหามา แต่สุขเพราะว่า มันไม่ต้องการสิ่งใดที่เกิดขึ้นมาจากนั้น ความสุขอันนี้ เห็นใหม่

จากศรัทธาความเชื่อได้ธรรมสมความปรารถนา มันก็มีความสุขใจของเรา แล้วสิ่งนั้นมันก็ต้องอาศัยต่อเติมออกไปตลอด ถ้าเรามีความสุข เห็นใหม่ อยู่ในบ้านของเรา ก่อนนอนขึ้นมาเราพยายามนึกพุทโธ พุทโธก่อนนอน นั่นนะหัดฝึกฝนสิ่งนี้ นี่ไม่เชื่อด้วยอนามิส เห็นใหม่ สิ่งนี้ว่าทำสิ่งต่างๆ ทำได้ยากๆ

ทานร้อยหนพันหนไม่เท่ากับมีศีลบริสุทธิหนหนึ่ง

มีศีลร้อยหนพันหนไม่เท่ากับมีความสงบของใจหนหนึ่ง

ความสุขของใจหาได้ สิ่งที่ได้ในตัวเราเอง ความสุขที่หาได้ในตัวเราเอง ถ้าเราปล่อยวางในตัวเราเอง เห็นใหม่ เราปล่อยวางในอารมณ์ สุขเกิดขึ้นจากสิ่งที่เราแสวงหาได้ในตัวเราเองนี้ ไม่ได้ด้วยเป็นอนามิสต่างๆ ด้วยอนามิสสิ่งต่างๆ นี่มันต้องมีสิ่งที่กระทบกระเทือน ต้องมีสิ่งต่อเนื่องกัน เกาะเกี่ยวกัน มันถึงจะเป็นความสุขไปได้ กับความสุขที่หาได้ในหัวใจของเรา แล้วถ้าเราฉลาดขึ้นมา มันละเอียดลึกซึ้งเพราะมันหาได้ไม่ได้

เวลาเราจะภาวนาของเราขึ้นมา เรานั่งนี้ มันไม่เห็นความสงบของเราสักทีหนึ่ง เวลาเรานั่งขึ้นมา มันจะทำอะไรขึ้นมา มันเหมือนกับว่าของมันละเอียดอ่อนเกินไปจนเราไม่สามารถจับต้องได้ เหมือนเด็กนะ เด็กมันเล่นของมันประสามัน มันเล่นประสาของมัน ผู้ใหญ่ทำงานได้ละเอียดอ่อนกว่าเด็ก เห็นไหม ทำได้ประณีตกว่า

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าคนหยาบขึ้นมาจะไม่เห็นสิ่งนี้เลย ถ้าคนละเอียดขึ้นมา มันจะสังเกตหัวใจของตัวเอง มันจะคิดว่าสิ่งนี้มีได้อย่างไร สิ่งนี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไรในหัวใจของเรา ถ้าเรามีความรู้สึกเกิดขึ้นมา เห็นไหม มันมีความพอใจที่จะทำขึ้นมา ถ้ามีความพอใจที่จะทำขึ้นมา คนนั้นมีโอกาสแล้ว คนที่มีโอกาส สร้างโอกาสของตัวเองขึ้นมา ถ้าสร้างโอกาสของตัวเองขึ้นมา มันทำได้ สิ่งที่ทำได้ เห็นไหม ความสงบของใจ มันความสุขเกิดขึ้นเพราะความสงบ สิ่งนี้มีด้วยหรือ?

ความสุขต่างๆ มันมีความพอใจ มันแปลกประหลาดกับโลกนะ โลกมีความสุขของเขา ประสาโลกของเขาด้วยอามิสต่างๆ นี่เป็นความพอใจ แต่สิ่งที่มันเต็มอ้อมของมันในหัวใจนี้ไม่ใช่ อามิสสิ่งต่างๆ เห็นไหม มันเกิดด้วยธรรมชาติของมัน ด้วยคำบริกรรม

อาหารของใจ ใจกินธรรมะเป็นอาหาร ร่างกายของเราจะต้องการอาหารขึ้นไปหล่อเลี้ยงร่างกายตลอดเวลา แต่หัวใจของเราไม่เคยมียาอาหารเข้าไปหล่อเลี้ยงมันเลย เห็นไหม มันมีแต่ใช้พลังงานของมันออกไป จนมันเร้าร้อนขนาดไหน มันก็ทำงานของมันออกไป แต่มันไม่เคยได้รับอาหาร

ถ้ามันได้เคยรับอาหารของมัน เห็นไหม คำว่า “พุทโธ พุทโธ” ของเรา พยายามทำใจขึ้นมานะ มันเจริญตรงนี้ไง ศาสนาเจริญตรงหัวใจของใจดวงไหน ใจดวงนั้นจะมีความเจริญขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น พอใจดวงนั้นมีความเจริญขึ้นมา มันมีความสงบของมันขึ้นมา ทำเข้าไปมันต้องเป็นไปได้

เวลาพระอาทิตย์ขึ้นมา เห็นไหม ความร้อนมันแผดเผาในโลกนี้ มันต้องมีความอบอุ่นของโลกของเขา ถ้ามากเกินไปมันก็เร้าร้อน นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีความพยายามทำพุทโธเข้าไปในหัวใจ มันมีเหตุแล้วมันต้องมีผล ผลในใจเกิดขึ้นมาจากเราตั้งใจของเรา ถ้าเราตั้งใจของเราขึ้นมา มันทำของเราขึ้นมา มันเป็นผลของเราขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น นี่มันเจริญอย่างนั้นขึ้นมาแล้วมีความสุขของเราขึ้นมา ความสุขขึ้นมา

ศาสนาเจริญเจริญในใจของสัตว์โลก เจริญแล้วยังมีความวุฒิภาวะของใจก็ต่างกัน เห็นไหม เจริญในการทำทานก็เจริญในการทำทาน ผู้ที่มีความพอใจในการทำทานก็ทำทานไป ผู้ที่พอใจทำ ความสงบของใจขึ้นมา ผู้ที่พยายามภาวนาของใจของเราขึ้นมา สร้างปัญญาของใจของเราขึ้นมา นั่นนะมรรคมันเกิดขึ้นๆ จากตรงนี้

มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์สำหรับใจผู้ที่ปฏิบัติขึ้นไป มันมหัศจรรย์มาก มันเป็นไปได้ อย่างไรสิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมานี้ ใครจะสามารถเอาสิ่งนี้มาวางได้ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ตรัสรู้ธรรมก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมละเอียดอ่อนขนาด ไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทำให้มันตื่นขึ้นมา กว้างขนาดไหนให้มันแคบขึ้นมาด้วย ปัญญาดีใจ ด้วยขันธ ๕ เห็นไหม สังขาร ความปรุง ความแต่ง ความนึกๆ ได้ทั่วโลกธาตุ นึกที่ไหนด ก็นึกได้หมด เห็นไหม นั่นนะมันเป็นอะไรถ้าเราไม่ว่าเป็นสังขาร มันเป็นความปรุงความแต่ง ขึ้นมา ปรุงแต่งขึ้นมาจากอะไร จากวิญญูณความพอใจในวิญญูณนั้น ในเวทนาของใจ

สิ่งที่พอใจความคิดของตัว เห็นไหม สัญญามันแยกขึ้นมาก่อนแล้วมันก็ปรุงขึ้นไป สังขาร ปรุง วิญญูณรับรู้ขึ้นไป ขันธมันก็วนเวียนไปในหัวใจ มันเกิดดับธรรมชาติของมัน มันมีอยู่โดย ดั้งเดิม แต่เราไม่เคยเป็นประโยชน์ของเรา มันมีอยู่โดยดั้งเดิมเพราะว่าเราเกิดมามีขันธ ๕

แต่เพราะเรามีศาสนา ศาสนาถึงปัญญาดีขึ้นมาให้มันแคบขึ้นมา เราแคบขึ้นมาเราก็จับต้อง สิ่งนั้นขึ้นมา ย้อนกลับเข้ามาในหัวใจของเรา นี่มันแคบขึ้นมาๆ จนเราสามารถ.. ปลาในข้อง เห็น ใหม เราจับปลาในข้องได้ นี่ก็เหมือนกัน เราจับอาการของใจของเราได้ ถ้าเราจับอาการของใจของ เราได้ เห็นไหม สิ่งนี้เป็นความคิด ความปรุง ความแต่ง เราจับได้ สิ่งที่เราจับได้ เราจับปลาได้ เห็น ใหม เราจับปลาได้ เราสามารถจะทำลายปลานั้น เราสามารถจะไม่ให้ปลานั้นมันออกลูกออก หลานไปได้

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันเกิดขึ้นมาแล้วมันออกลูกออกหลาน มันคิด กระบวนการ ความคิดมันเกิดขึ้นมากตลอดไป แล้วเราไม่เข้าใจ เราหยุดยั้งความคิดเราไม่ได้ เห็นไหม ความคิด มันเกิดขึ้นแล้วหมุนเวียนออกไป หมุนเวียนออกไป แล้วมันคิดในเรื่องอะไร? ถ้ามีกิเลสอยู่มันก็คิด แต่ความพอใจของมัน คิดแต่ความเห็นของมัน เห็นไหม ความเห็นของมัน มันจะเอาอะไรมาให้ ความสุขกับเรา

มันไม่มีความสุขกับเราหรอก! เราต้องเอาธรรมเข้าไป ปัญญาจะแยกเข้าไปนะ สิ่งนี้เคยคิด
ขึ้นมาขนาดไหน คิดขึ้นมาแล้วเราก็กะร้อน เราร้อนเผาตัวเอง

ถ้ามันคิดในเรื่องคุณงามความดีสิ คิดถึงการกระทำ เห็นไหม คิดถึงเหตุที่เราพยายามจะให้
เราภาวนาขึ้นมา เหตุของมันเราสร้างเหตุเข้าไป ผลมันเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้นๆ ใจดวงนั้นจะ
เข้าใจเอง ใจดวงนั้นจะเห็น เห็นไหม นั่นนะศาสนาเจริญขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งๆ วุฒิภาวะของใจนี้มัน
ต่างกัน จากทาน ศีล ภาวนา

แล้วภาวนาเกิดขึ้นมาโดยที่เป็น โสดาปัตติมรรคขึ้นมา มรรคอรียสัจจัง เห็นไหม มักจะเกิด
ขึ้นมามันต้องมีผล แต่ถ้ามันเกิดขึ้นมาแล้วเราไม่ส่งเสริมขึ้นไป มันก็เสื่อมไปๆ มันเหมือน
หลุดมือไปนะ สิ่งที่เป็นสมบัติของเราควรจะเป็นสมบัติของเรา เราปล่อยหลุดมือเราไปเพราะเรา
ไม่เคยขึ้นมา

นั่นนะหากครูหาอาจารย์เพื่อคอยย้ำสิ่งนี้ไง คอยย้ำสิ่งนี้สิ่งที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง ได้ยิน ได้ฟัง
ได้ยิน ได้ฟังแล้วพยายามสะสมขึ้นมา พยายามสร้างขึ้นมา มันจะคอยย้ำขึ้นมาว่าสิ่งนั้นถึงที่สุดได้
ต้องทำต่อไป ไม่ใช่เชื่อมั่นตัวเอง

ความเชื่อมั่นตัวเองเชื่อมั่นส่วนหนึ่ง แต่ความจริงที่มันจะเกิดขึ้นมาต้องเป็นความจริงอีก
ส่วนหนึ่ง ถ้ามันยังไม่เกิดความจริงของเราขึ้นมา เราต้องสร้างสมของเราขึ้นมาจนมันเป็น
ประโยชน์ เป็นสมบัติของเรา นั่นคือศาสนาเจริญในหัวใจดวงนั้น มันจะงอกงามเจริญมาก เจริญ
ในความว่ามันจะเห็นเลยว่าสรรพสิ่งนี้เกิดขึ้นมาแล้วต้องสลายไป “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็น
ธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา” มันไม่ยึดมั่นถือมั่น ไม่เกาะเกี่ยว

แต่เดิมสิ่งใดเกิดขึ้นมานี้เป็นของเราๆ เรายึดแล้วเราไม่ยอมให้มันพลัดพรากไป แล้วมัน
พลัดพรากไปมันก็มีทุกข์ในหัวใจ ความทุกข์ในหัวใจนั้นเพราะมันไม่เข้าใจธรรม ถ้ามัน
เข้าใจธรรมแล้วมันจะปล่อยวางตามความเป็นจริง เห็นไหม จิตใจดวงนั้นจะมีความสุขพอสมควร
จนกว่าจะพ้นออกไปจากกิเลสทั้งหมด จิตใจดวงนั้นมีความสุขโดยธรรมชาติของมัน

นั่นนะศาสนาเจริญเจริญแบบนี้ เจริญในใจของสัตว์โลก เห็นไหม นี้ใจก็เหมือนกัน ถ้าเรามี
หัวใจของเรา พยายามให้มันเจริญในใจของเรา แล้วเราเจริญ (เทพีสิ้นสุดเพียงเท่านี้)